

In 1959 richtte Harrie Wissink fokclub Hengelo Gelderland op. Precies vijftig jaar later zijn er zeven leden over, die nog maandelijks samenkomen.

FOKSTUDIECLUB

Bennie Beulink: 'Mijn kinderen zeggen wel eens: van fokclub tot fopclub'

Vijftig jaar Fokclub Hengelo Gelderland

Zeven mannen komen iedere eerste vrijdag van de maand bij elkaar. Al vijftig jaar lang. Hoewel ze niet allemaal meer koeien hebben, wordt er nog altijd druk gediscussieerd. Een avondje op bezoek bij de Fokclub Hengelo Gelderland.

tekst **Martine Barwegen**

De stilte op het erf maakt bij het naderen van het huis langzaam plaats voor mannengelach en gepraat. Het zijn de stemmen van de leden van Fokclub Hengelo. Nog iedere maand komen ze bij elkaar, deze keer bij Bennie Beulink (73) thuis. Hij en Harrie Wissink (66) zijn de stamvaders van de fokstudieclub, zij zijn al vijftig jaar actief.

De eerste bijeenkomst

Als de club bij Beulink heeft afgesproken begint de avond met een ronde door de stal. Dit rondje kan bij drie van de leden: zij hebben een bedrijfsopvolger. Daarna is het tijd om stieren, toekomstige topers en de laatste ontwikkelingen in de sector te bespreken. Maar vanavond niet. Vanavond wordt direct begonnen met het ophalen van herinneringen en het

bespreken van ontwikkelingen in de melkveehouderij sinds de oprichting van de fokclub. In 1959 stond de toen zestienjarige Wissink aan de wieg van de oprichting van de club. 'In Wichmond en Vierakker hadden melkveeouders een studieclub opgericht', herinnert Wissink zich. 'Daar heb ik een avond meegemaakt om te kij-

ken wat ze deden en bespraken. Daarop heb ik samen met de inmiddels overleden Jan Eenink en Gerrit Ruiterkamp de eerste bijeenkomst voor een fokclub in Hengelo belegd.' Karel Hietbrink (78), Jan Hermans (70), Antoon van den Berg (73), Henk Smeitink (70) en Frederik Kleinwinkel (70) kwamen later bij de fokclub. Kleinwin-

kel: 'Beulink had verstand van koeien en ik had een stier, maar geen verstand van fokkerij.' Daarom sloot Kleinwinkel zich bij de club aan. 'Na dertig jaar heb ik er nog steeds geen verstand van', lacht hij. Kleinwinkel is de laatste van de fokclub die nog met tien raszuivere mrij-dieren fokt. Zijn koeien zijn afstammelingen van de door hemzelf gefokte stier Alexander.

'Tijdens de eerste bijeenkomst waren we met 21 man; we kenden elkaar allemaal', vertelt Beulink. 'Al gauw viel er een aantal af en bleven we met tien man over.' Op de eerste avond bedachten de mannen welke bekende veehouders ze wilden bezoeken, zoals de familie Hofmeijer in Heino en Bredenoord in Welsum. De ki-stations waren nog openbaar terrein en keuringen groot in aantal. De stieren kregen we later ook niet meer te zien. Vorden, Laren, Heino, Almelo, Lichtenvoorde, op alle ki-stations zijn we wel geweest.'

Ze nodigden af en toe een spreker uit. 'Eigenlijk hielden we elkaar op de hoogte, dat wat Veeteelt nu doet. We discussieerden over gebeurtenissen, koeien en stieren en we wisselden ideeën uit', zegt Wissink.

Te lang eigenwijs

In de vijftig jaar dat de club bestaat is er het nodige veranderd. 'De vlucht van

kunstmatige inseminatie, ja, dat was in de jaren zestig', is uit het rumoer op te maken. 'De ki kreeg steeds meer voet aan de grond. Het gemak van ki en de cijfers die daarbij hoorden, deden de boeren snel overstappen. Snel in vergelijking met de holsteinisering.'

'Weet je nog Harrie?', vraagt Beulink, die steeds enthousiaster wordt. 'Dat is een hele tijd geleden hè? De verschuiving van mrij naar red holsteins. In Hengelo op de fokveedag, daar waren de eerste Triple Threats.' Vervolgens barst onder de mannen de discussie rondom de holsteinisering in de jaren zeventig en tachtig los. Gevoel versus ratio, anno 2009 is dat nog steeds zo.

De studieclubleden waren niet de eersten die hun mrij-dieren kruisten met red holstein. 'Omdat de resultaten in de jaren zeventig nog niet zo bijzonder waren', geven ze als reden. 'Er waren in het begin veel geboorteproblemen. We kregen een kaart waarop we alles rondom het afkalven konden bijhouden, zoals het gewicht van het kalf en het verloop van de geboorte.'

'Als fokclub waren we terughoudend', zegt Wissink. 'Toen we begonnen met kruisen, gebruikten we vooral halfbloedstieren. We waren bang voor lichte en iele koeien. En die kwamen er ook.' Waarop Beulink aangeeft dat ze dan net zo goed met zwarte holsteins konden be-

ginnen. Van den Berg vult aan: 'We waren eigenwijs, we hebben te lang aan mrij vastgehouden.'

'Maar,' zegt Kleinwinkel, 'het vasthouden aan mrij had ook een bedrijfseconomische reden. Uit onderzoek was gebleken dat mrij bedrijfseconomisch niet onderdeed voor holstein. Dat kwam door de goede prijzen voor mrij-kalveren. Kalveren met kilo's. En de restwaarde van de koe was hoog. Als je melk wilde hebben dan ging je voor holsteins. Ja, en toen kwam de mestwetgeving. De mest werd per koe berekend en daarom wilden ook wij uiteindelijk zo min mogelijk koeien houden.' De hoeveelheid melk per koe werd daarom relatief belangrijker dan de restwaarde en de kalverprijzen.

'Mrij zat te kort in het bloed om te fokken op melkproductie', vertelt Beulink, doelend op de hoge inteelfactor. 'Zo had mrij geen kans meer en bovendien waren de koeien te klein.' Hermans voegt hieraan toe dat hij 24 jaar geleden toch zo'n 6.800 liter per koe molk waardoor hij tot de beste twintig van Nederland behoorde. Toch zou dat niet genoeg zijn.

'Ieder zijn vrede'

Naast de ontwikkelingen rondom ki en de holsteinisering maakt de introductie van genetische merkers op deze avond ook een discussie in de fokclub los. 'In het totaalplaatje zie ik wel wat', is de eerste opmerking. De collega's leggen elkaar uit hoe het technisch werkt. Voor sommigen gaat de nieuwe techniek nogal ver. 'Ieder zijn vrede,' zegt Hermans, 'maar als het economisch is, dan is het een kwestie van tijd eer alle boeren ervoor kiezen. Het is goedkoper, daar staat of valt het mee. We moeten met de tijd mee.' 'Het is zo makkelijk om te zeggen "ik ben er op tegen"', meent Wissink. 'Maar waar zijn de grenzen?', vraagt Kleinwinkel zich af.

'Heb je alle vragen gesteld?', willen de mannen aan het eind van de avond weten. Het aantekeningenschrift is nog niet verdwenen in de tas, of ze komen echt los. Zeven fokkerijmannen op leeftijd met een halve eeuw geschiedenis. 'Onze kinderen zeggen dat we geen fokclub meer zijn, maar een fopclub. We hebben niet eens koeien', zegt Beulink gekscherend. Aan de Elferinkdijk verstommen de geluiden pas ver in de nacht. |

Van links naar rechts: Karel Hietbrink (staand), Antoon van den Berg (knielend), Jan Hermans, Harrie Wissink, Henk Smeitink (knielend), Bennie Beulink en Frederik Kleinwinkel (knielend)

